

grunde vores forslag til vedtagelse, men samtidig søge at adskille, hvad der har drevet Enhedslisten og SF, og hvad det er for en vedtagelse, vi står med i dag, og hvad det er for en fællesnævner, som denne vedtagelse er udtryk for.

I oktober 1998 kunne man læse i dagspressen, at fondes, virksomheders og organisationers interesse for at finansiere Rigshospitalets forskning var stærkt stigende. Eksterne midler finansierer mere end to tredjedele af hospitalets forskning. En stadig stigende del af forskningsaktiviteten er afhængig af eksterne midler og vel at mærke private eksterne midler. Beløbet til forskning steg i perioden 1995-1998 fra 285 mio. kr. til 320 mio. kr. Eksterne pengetanke, altså private pengetanke, har således øget deres tilskud fra 130 mio. kr. til 226 mio. kr. Man kan sige, at forskningen let kan komme i en ufrivillig afhængighed på denne måde.

Hvis vi kaster blikket ud over andre uddannelsesinstitutioner, må man konstatere, at handelshøjskolerne generelt har været interesseret i sponsorerede stillinger for at øge karrieremuligheder, i hvert fald ifølge handelshøjskolenes eget udsagn.

Vender vi blikket mod universiteterne, falder det i øjnene, at ikke mindst de sundhedsvidenskabelige fakulteter, som ministeren var inde på, er dybt afhængige af eksterne midler, der er rettet mod bestemte forskningsområder. Private midler dækker her helt op til 32 pct., hvor det så er Aarhus Universitet, der har førertrøjen på. På andre universitetsområder er det langt mere beskedent.

Men det, der er interessant i den øjeblikkelige diskussion, er jo så, at ministeren og ministeriet har lagt op til at styrke samarbejdet mellem universiteterne og erhvervslivet. Dermed synes jeg og Enhedslisten nok, at det har været vigtigt at sige, at vi måske står ved en ny udvikling, der kan accelerere og kan have forskellige problematiske følger, som undertiden kan antage en helt uacceptabel karakter.

Jeg skal prøve at fremdrage nogle af disse problematiske følger. For det første får de områder, som private firmaer og fonde ønsker udforsket, opmærksomhed og forskningskræfter, medens andre områder lades i stikken. Et instituts egne demokratiske beslutninger og prioriteringer skævvrides dermed eller undermineres i værste fald totalt.

For det andet kan den enkelte forsker komme i lommen på sin sponsor, ikke fordi der nød-

vendigvis behøver at være tale om detaljerede betingelser, der er knyttet til støtten, men fordi der næppe er nogen, som bider efter den hånd, der fodrer én.

Denne problemstilling kan illustreres ud fra følgende forhold: Søndag den 25. oktober 1998 afslørede TV-A, at landets eneste professor i epilepsi var sponsoreret af et privat medicinalfirma, og at denne professor med hele sin videnskabelige autoritet varmt anbefalede firmaets produkter, uden at disse var gennemtestet, sådan som medicinalprodukter normalt skal være for at opnå godkendelse.

Hvis de private firmaers sponsorering af forskning fortsætter som hidtil uden et politisk modspil, kan vi risikere, at videnskabelig autoritet spændes for private økonomiske interesser. Enhedslisten og SF har, da vi tog initiativ til den her debat, været interesseret i at finde et modtræk til denne udvikling, et modtræk, som kunne sikre åbenhed, gennemskuelighed og sikring af demokratiske beslutninger.

Kun gennem afdækning af denne udvikling og en løbende diskussion af mulighederne for at styrke den selvstændige grundforskning er der en chance for at fastholde forestillingen om en forskning, der både rummer det humboldtske ideal om fri og ustyret forskning og gennem vidtdreven pluralisme udgør en modvægt til markedstænkning og snævre økonomiske interesser eller snævre ideologiske strømninger.

Lad mig på den baggrund vende mig mod det fælles forslag til vedtagelse. En bred kreds af partier, tilsyneladende efterhånden alle, har påpeget det ønskelige i at sikre åbenhed i forbindelse med privat finansiering. Vi har hver vore tilgange, men vi står sammen om at indlede et første skridt, der sætter fokus på relationerne mellem privat finansiering og offentlig forskning. Der peges på behovet for en offentligt tilgængelig oversigt, der peges på, at sponsorerede forskere oplyser deres finansieringskilde.

Jeg skal også på egne vegne, og jeg understreger stærkt, at det er på egne vegne, sige, at disse to fremgangsmåder til øget åbenhed ifølge forslagsstillerne på ingen måde, jeg understreger på ingen måde, udelukker andre initiativer.

Det er netop ved, at der i forslaget til vedtagelse står »bl.a.«, at jeg synes det er vigtigt at sige, at vi her åbner for en debat, som ikke er afsluttet hermed, men som løbende må pågå for netop at sikre åbenhed.